

VIITNA MAASTIKUKAITSEALA

Viitna maastikukaitseala

Viitna järved ja neid ümbritsev maastik võeti kaitse alla 1971. a, kui moodustati Lahemaa rahvuspark. Eraldi Viitna maastikukaitseala (312 ha) moodustati 1997. a. Kaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku kui Viitna loodusala.

Jääajal kujunenud pinnavormid

Siinsed pinnavormid kujunesid välja mandrijää taandumisel Pandivere kõrgustikult ~11 000 a tagasi. Servaaladele tekkinud lõhede kaudu voolas sulavesi liustiku ees olevasse järve. Sulavete poolt kaasa kantud materjal settis lõhedesse ja jääjärve. Nii kuhjati lõhedesse oosid. Endiste jääjärvede setetest kujunesid mõhnad.

Viitna järved

Viitna kolm järve on liustikutekkelised. Rahvajutu järgi on Viitna Pikkjärv e. Suurjärv (16 ha) kunagine Kalevipoja hobuse väherdamise ase. Pikkjärv on kõrge liivase kaldaga vähetoimeline ja pehmeveeline umbjärv ning seetõttu tundlik ka vähese reostuse suhtes. Vähenes toitainete sisaldus tingib ka veetaimestiku omapära. Järves kasvab mitmeid haruldasi kaitsealuseid taimi ning seetõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata kaldavööndi kaitsele. Pikkjärve kaunistavad neli saart.

Viitna Linajärv e. Väikejärv (4,2 ha) on madalate kõvade liivaste kallaste ja mudase põhjaga pehmeveeline rohketoimeline umbjärv.

Öötsikust piiratud allikaline Nabudi järv (0,6 ha) on segatoimeline.

Viitna looduse õpperada

Vaheldusrikkal maastikul kulgev 7 km pikkune õpperada algab Viitna Pikkjärve põhjakaldalt, viib kõigi kolme järve äärde ning tutvustab jääaja kujundatud pinnavorme, nende teket ning seal kasvavaid metsakooslusi. Õpperajal on 27 huvipunkti. Mõistlikuks loodusvaatluseks ja muljeid talletavaks retkeks kulub aega 3-4 tundi. Kui pikaks jalutuskäiguks napib jõudu või aega, saab teha lühema tiiru ümber Pikkjärve ja käia Linajärve ääres – nii on matka pikkus ~2,5 km.

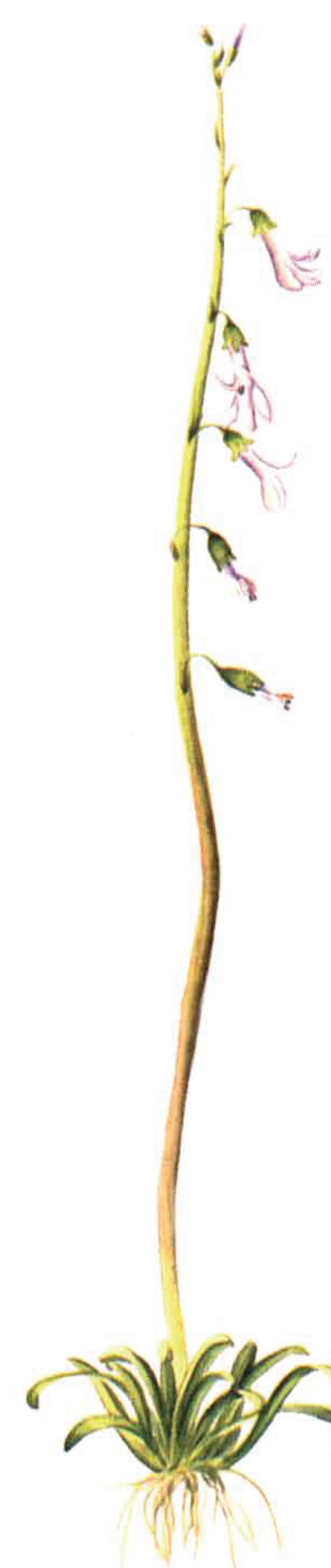
Rada tähistavad valged märgid puudel, mille keskel on roheline triip. Rada on keskmise raskusastmega.

Ettevaatus! Vihmaste ilmade korral on järsud oosinõlvad ning laudteelõigud Nabudi järve ääres libedad.

Viitna õpperaja huvipunktid

- 1 Viitna Pikkjärv – kaitset vääriv haruldus
- 2 Liivik – piik jääajajärgsesse aega
- 3 Viitna Pikkjärve põhjakaldal põles 2006. a suvel mets
- 4 Sürjametsa taimed – igauhel oma kasv
- 5 Sürjametsa taimed püüavad valgust
- 6 Lavamõhn on lameda laega kungas
- 7 Vaigutamine – endisaegne metsakasutusviis
- 8 Lavamõhnal kasvab palumets
- 9 Sulglohk – jääpanga puhkease
- 10 Viitna mõhnastik
- 11 Surnud puud on täis elu
- 12 Oos tekkis liustikupraos voolanud jões
- 13 Kuusk ja sarapuu taluvad varju
- 14 Järvest on saanud raba
- 15 Kuulsad ja kummalised rabataimed
- 16 Madalsoo – vesine ja liigirikas
- 17 Nabudi järv
- 18 Liivastel setetel kasvab nõmmemännik
- 19 Viitna – jäiste mõjutuste maastik
- 20 Järvede teke ja muutumine
- 21 Roomav öövilge – järvemägede orhidee
- 22 Järvespidid kasvavad kinni
- 23 Viitna Pikkjärves kasvavad kaitsealused taimed
- 24 Vesilobeelia – Viitna Pikkjärve uhkus ja haruldus
- 25 Miks on Pikkjärve kohta nii palju keelde?
- 26 Viitna – tähtis risttee läbi aegade
- 27 Linajärv

Vesilobeelia
(*Lobelia dortmanna*)
Water Lobelia
Лобелия Дортмана
II kaitsekategooria taim

Valge vesiroos
(*Nymphaea alba*)
European White Waterlily
Белая Кувшинка
III looduskategooria alune liik

Viitna landscape protection area

Viitna lakes and the surrounding landscape was taken under protection in 1971, when Lahemaa nature park was established. The separate Viitna landscape protection area (312 ha) was formed in 1997. The protection area is a part of the Natura 2000 network as Viitna nature site.

Landforms formed during the ice age

The landforms here were formed about 11 000 years ago when the ice sheets retreated from the Pandivere upland. The melted water flowed through the crevasses at the edge of the glacier into the lake in front of it. The debris carried by the melted water settled into the crevasses and the ice lake. This is how eskers formed in the crevasses. The sediments from what used to be ice lakes formed kames.

Viitna lakes

The three Viitna lakes were formed by ice sheets. According to a folk tale Viitna Pikkjärv i.e. Suurjärv (16 ha) was where our national epic's hero Kalevipoeg's horse used to sleep. Pikkjärv is an endorheic lake with high sandy shores and soft water low on nutrients. This is why it is extremely sensitive to even a small amount of pollution. Because the lake water is low on nutrients, its vegetation is distinctive too. There are several rare endangered plants growing in the lake, which is why special attention must be given to protecting the riparian zone. Pikkjärv is decorated by four islands.

Viitna Linajärv (4.2 ha) is an endorheic lake with low hard sandy shores and a muddy bottom and with soft water containing lots of nutrients.

Nabudi lake (0.6 ha) which is surrounded by a quaking bog has a lot of springs and is dyseutrophic.

Viitna Nature Trail

The 7-kilometre-long study trail along the varied landscape begins from the Viitna Pikkjärve's northern lakeside takes us to all three lakes and introduces the landforms designed by the ice age, how they were formed and the species that live in the forests. There are 27 points of interests on the study trail. A reasonable expedition for nature observation and memory making takes 3-4 hours. If you do not have the time or strength to take the long walk, you can take the shorter trail around Pikkjärve and go to Linajärv – this makes the trail about 2.5 km. There are white marks with a green stripe in the middle on the trees to mark the trail. The difficulty level of the trail is intermediate.

Caution! In case of rain the steep esker hills and sections of boardwalk by the Nabudi lake are slippery.

Ландшафтный заповедник Виитна

Озера Виитна и окружающий их ландшафт были взяты под охрану в 1971 г., когда был создан национальный парк Лахемма. Отдельный ландшафтный заповедник Виитна (312 га) был создан в 1997 г. Заповедник входит в сеть Natura 2000 как природная зона Виитна.

Формы рельефа, возникшие в ледниковый период

Здесьние формы рельефа сформировались во время отступления материкового льда с возвышенности Пандивере примерно 11 000 лет назад. Через возникшие в краевой зоне трещины талая вода лилась в озеро, находившееся перед ледником. Материал, который переносили талые воды, оседал в трещинах и ледниковом озере. Так в трещинах нагромождались озы. Из осадков бывших ледниковых озер формировались камы.

Озера Виитна

Три озера Виитна имеют ледниковое происхождение. Согласно народным преданиям, озеро Пиккъярв, или Сууръярв в Виитна (16 га) – это место, где валялся когда-то конь Калевипоэга. Пиккъярв – это бессточное олиготрофное озеро с мягкой водой и высокими песчаными берегами, поэтому оно чувствительно даже к небольшому загрязнению. Низким содержанием питательных веществ обусловлено и своеобразие водной растительности. В озере произрастает ряд редких, находящихся под охраной растений, и поэтому следует обращать особое внимание на защиту берегового пояса. Озеро Пиккъярв украшают четыре острова.

Озеро Линаярв, или Вяйкеярв в Виитна (4,2 га) – это бессточное эвтрофное озеро с мягкой водой, низкими твердыми песчаными берегами и илистым дном.

Окруженное трясинной родниковое озеро Набуди (0,6 га) по трофности является смешанным.

Внимание! Купание разрешено только на северном берегу озера Пиккъярв в Виитна, а также в местах для купания на берегу озера Линаярв!

Учебная природная тропа Виитна

Пролегающая по разнообразному ландшафту учебная тропа длиной 7 км берет свое начало от северного берега озера Пиккъярв в Виитна, ведет ко всем трем озерам и знакомит с формами рельефа, возникшими в ледниковый период, а также с растущими здесь лесными биосономами. На тропе имеется 27 пунктов, представляющих интерес. Наблюдение за природой в разумном темпе и богатый впечатлениями поход займут 3-4 часа. Если на длинную прогулку не хватает сил или времени, можно выбрать более короткий маршрут вокруг озера Пиккъярв и сходить на берег озера Линаярв – так длина похода составит 2,5 км.

Тропа отмечена нанесенными на деревья белыми знаками с зеленой полосой посередине. Уровень сложности тропы – средний.

Осторожно! В дождливую погоду склоны оз и участки деревянного настила по берегам озера Набуди могут быть скользкими.

